

МІНІСТЕРСТВО НАРОДНОЇ ОСВІТИ УРСР
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ УРСР

**ПЕДАГОГІЧНА НАУКА —
ПЕРЕБУДОВІ ШКОЛИ**

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ
ПЕДАГОГІКИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР**

Київ 1990

Педагогическая наука - перестройке школы: Материалы научной конференции Научно-исследовательского института педагогики Украинской ССР / Редколлегия: М.Д.Ярмаченко / отв. ред. /, М.П.Легкий / отв. секр. /, А.М.Беляев и др. - К., 1990. - 280 с. На укр. яз.

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень з питань перебудови навчально-виховного процесу в школі і педвузі.

Розрахований на наукових працівників, учителів та викладачів вузів.

Редакційна колегія: М.Д.Ярмаченко /відповідальний редактор/,
М.П.Легкий /відповідальний секретар/,
О.М.Беляєв, Н.Й.Волошина, С.У.Гончаренко,
В.М.Мадзигон, О.Я.Савченко

© Науково-дослідний інститут
педагогіки УРСР, 1990

Министерство народного просвещения УССР
Научно-исследовательский институт педагогики УССР

Научное издание

Педагогическая наука - перестройке школы
Материалы научной конференции
Научно-исследовательского института педагогики УССР
Ответственный редактор М.Д.Ярмаченко
Киев 1990

На украинском языке

Наукове видання

Педагогічна наука - перебудові школи
Матеріали наукової конференції
Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР
Відповідальний редактор М.Д.Ярмаченко

Редактор Н.П.Клімова
Коректор Г.С.Чуб

Піп. до друку 10.03.90. . Формат 80x84^{1/2}. Папір
друк № 5 . Друк офсетний. Ум. др. арк. 1628 Ум. фарбо-вклб. 16,39
Облк.-внд. арк. 16,85. Тираж 500.
Зам. № 02400р. Ціна 1,40р

НДІ педагогіки УРСР 252001, Київ-І, вул. Леніна, 10.

РОВО «Укрвузполіграф».
252151. Київ, вул. Волинська, 80.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Проблема орфографічної грамотності учнів залишається однією з центральних проблем методики викладання української мови.

Аналіз диктантів, творів та інших письмових робіт учнів старших класів свідчить про недостатній рівень їхньої грамотності. Тому необхідно закріплювати і вдосконалювати орфографічні навички учнів ІО-ІІ-х класів середньої школи.

Зміст і характер занять в мови в старших класах має визначати стан знань, умінь і навичок класу в цілому й окремих учнів.

Диференціація за характером індивідуальних психолого-педагогічних особливостей учнів і за способом організації пізнавальної діяльності, що проявляється в раціональному поєднанні фронтальної, групової та індивідуальної роботи, є важливою умовою підвищення якості викладання мови в старших класах. Принцип індивідуального підходу тут є одним з основних.

Специфіка викладання мови в старших класах має полягати у великій концентрації матеріалу для кожного уроку, повторення й доборі такого дидактичного матеріалу, що відповідає інтересам і рівню розвитку учнів. Урахування вікових особливостей старшо-

класників дасть можливість побудувати повторення орфографічного матеріалу на основі широкого узагальнення і систематизації. Об'єднання окремих правил правопису в узагальнюючі правила – один з провідних шляхів підвищення грамотності. Узагальнення і систематизація допоможуть розглянути вивчені раніше явища в порівнянні, класифікувати їх на основі подібності і відмінності, що сприятиме більш свідомому засвоєнню матеріалу.

Вміле використання всіх можливих форм орфографічної роботи /спеціальних уроків мови, уроків розвитку зв'язного мовлення, уроків аналізу помилок, уроків літератури та інших предметів, позакласної роботи і т.д./, створення єдиного орфографічного режиму в школі є неодмінною умовою підвищення грамотності старшокласників.

Уникнути шаблону, схематизму на уроках повторення, досягти атмосфери творчості допоможуть нові методи, форми й види роботи.

Під час роботи в ІО-ІІ-х класах з орфографічним матеріалом, крім звичайних уроків, найдоцільніше використовувати уроки-практикуми, семінари, уроки-дослідження, консультації, заліки, що наближають шкільну систему навчання до вузівської і відповідають психологічним особливостям періоду ранньої юності. Всі традиційні прийоми органічно вписуються в структуру уроків різних типів.

Успішне оволодіння орфографічними навичками значною мірою залежить від різноманітності вправ, використання наочності й технічних засобів навчання, а також від урахування особливостей місцевого діалекту та інших факторів.

Отже, щоб удосконалювати в учнів ІО-ІІ-х класів орфографічні навички з української мови, учитель повинен використовувати всі можливі форми роботи і висвітлювати певні факти в їх взаємозв'язках і взаємовідношеннях.